

[Kristen Amby.]

opfyldt, eller retten til at tage tingen tilbage, hvis kontrakten misligholdes. Det undrer mig iøvrigt, at de handelskyndige medlemmer af tinget — det gælder også den ærede sidste taler — ikke har fordybet sig mere deri, for det må egentlig stride mod selve handelens grundlæggende princip, som er, at ved salg og køb sker der overdragelse af ejendomsretten til en genstand. Men her har vi en sælger, der sælger en genstand og stadigvæk beholder ejendomsretten til den, og en køber, der køber denne genstand, men ikke får ejendomsretten til den. Jeg skal vel vogte mig for — af letforståelige grunde — at gå ind på de juridiske spørgsmål vedrørende dette, men det er mærkværdigt, at man til at begynde med, altså i årene omkring den første verdenskrig, så smertefrit og næsten uden at mærke det er kommet ind i denne form for handel, hvor man har en sælger, der sælger uden at miste ejendomsretten til det solgte, og en køber, der køber uden at få overdraget ejendomsretten til det købte.

Det næste, jeg vil tale om, er de uheldige virkninger, afbetalingsloven har haft og har. Foruden de omtalte uheldige virkninger er der en, man slet ikke har været inde på, nemlig at afbetalingshandel med ejendomsforbehold instituerer en særlig privilegeret kreditor. Vi kender privilegerede kreditorer, men han her er privilegeret af første klasse A, langt udover hvad staten er, for han ejer nemlig tingen og kan under visse forhold tage den tilbage. Det er strafbart for køberen at sælge eller pantsætte den, selvom han er i nød og mangler det daglige brød. Jeg synes dog, man må stille sig det spørgsmål: Fortjener nu denne ejendomsforbeholdshandler denne særlige privilegerede stilling? Fortjener han den, især i forhold til andre kreditgivere, der i dårlige tider giver en kunde kredit netop for det daglige behov, købmand, slagter, mælkeemand o. s. v?. Jeg synes det ikke. Der er for mig noget ganske unaturligt i, at den mand, der af venlighed og hjælpsomhed, eller fordi han gerne vil betjene sin kunde, netop når han er dårligst stillet, arbejdsløs eller syg — hvad ved jeg — giver ham kredit, er en i enhver henseende upriviligeret kreditor. Efter sagens natur kan han ikke forbeholde sig ejendomsretten, når det drejer sig om

det daglige brød, det daglige behov, men upriviligeret er han altså, medens derimod den, der sælger med ejendomsforbeholdsret, er sikret udover alle grænser. Jeg synes ikke, han fortjener det.

I det udkast til lov om gældsordning, som konkurslovskommissionen i 1941 forelagde, foreslår kommissionen — det står i det justitsministerielle udvalgs betænkning om køb på afbetaling side 17, og jeg beder om tilladelse til at citere —:

„et mellem en sælger og skyldneren som køber aftalt forbehold om ejendomsretten til den solgte genstand nægtet gyl-dighed overfor køberens konkursbo.“

Udvalget mener ikke — sådan hedder det — at der

„på det nævnte område bør opstilles en særregel, som udelukkende tager sigte på konkurstillfælde.“

I dette sidste kan jeg være enig, men selve det, at man i konkurslovskommissionen, der har arbejdet med udkast til en gældsordning, har været inde på dette problem, tyder på, at det kan man ikke sådan uden videre være færdig med. Jeg kan da også sige, at i den franske og engelske lovgivning er der — i modsætning til den skandinaviske — i konkurstillfælde ingen beskyttelse for denne særegne form for kredit. Jeg tror, man må tage spørgsmålet op i en bredere sammenhæng, når en eventuel ny lovgivning om gældsforhold kommer til behandling.

Det andet, jeg gerne vil kommentere, er den mærkværdige kendsgerning, at hverken udvalget eller ministeren har søgt at bringe de midler i anvendelse, som man umiddelbart skønnede — det gjorde udvalget, og jeg forstod også ministeren — kunne være egnede dels til begrænsning af afbetalings-systemets omfang, dels til i nogen grad at afbøde de uheldige virkninger af systemet, som alle er enige om eksisterer. Man har i det justitsministerielle udvalg overvejet og diskuteret disse midler, men afstået fra at bruge dem; man har således ikke stillet forslag om at undtage visse varearter eller varer over en vis værdi. Begrundelsen giver ministeren i den skriftlige fremsættelse af lovforslaget, folketingets forhandlinger sp. 2241. Man er veget tilbage, siger ministeren, fra at undtage bestemte varearter fra lovens område, først og fremmest fordi salg på af-